

Socialstyrelsen

Voldsforebyggelse på botilbud - styrket samarbejde og koordinering mellem Arbejdstilsynet og socialtilsynene

Af rapportering af satspuljeprojekt 2017-2020

Juli 2020

Viden til gavn

Publikationen er udgivet af

Socialstyrelsen

Edisonsvej 1

5000 Odense C

Tlf: 72 42 37 00

E-mail: info@socialstyrelsen.dk

www.socialstyrelsen.dk

Indhold udarbejdet af Socialstyrelsen.

Udgivet juli 2020

Download eller se rapporten på

www.socialstyrelsen.dk.

Der kan frit citeres fra rapporten med angivelse af kilde.

ISBN: 978-87-93944-81-7

Indhold

Indledning	3
Baggrund og formål	3
Målgruppe	4
Design og metode	4
Gennemførte koordinerede tilsynsindsatser	6
Emner på dialogmøderne	6
Tilbagemeldinger fra botilbuddene	7
Erfaringer fra sektorsamarbejde – fremadrettede perspektiver	11
Konklusion	13
Bilag	14
Bilag 1: Organisationsoversigt	14
Bilag 2: Samarbejdsaftale	146
Bilag 3: Metodegrundlag	148
Bilag 4: Uddybende oversigt over emner på dialogmøderne	14
Bilag 5: Survey	14

Indledning

I satspuljeaftalen for 2017-2020 afsatte partierne bag satspuljeaftalen¹ i ca. 124 mio. kr. til en række initiativer til en generel voldsforebyggende indsats på landets botilbud. Initiativerne skulle blandt andet bidrage til et kompetenceløft og en forbedring af arbejdsmiljøet på botilbud, styrke samarbejdet mellem den regionale psykiatri, kommunerne og botilbud og forbedre indsatsen for beboerne på botilbuddene.

Aftalen blev udmøntet i en række konkrete initiativer, som b.l.a. omfattede *Et indsatsteam til forebyggelse af vold på botilbud og forsorgshjem* og *Styrket samarbejde og koordinering mellem Arbejdstilsynet og socialtilsynene*.

Denne rapport omhandler initiativet vedr. *Styrket samarbejde og koordinering mellem Arbejdstilsynet og socialtilsynene*. Formålet med initiativet var at forbedre den voldsforebyggende indsats i de besøgte botilbud gennem et styrket samarbejde og koordinering mellem Arbejdstilsynet og socialtilsynene, som fører forskellige former for tilsyn med de samme tilbud. Formålet med initiativet har således haft fokus på faglig kvalitet i relation til voldsforebyggelse. Socialstyrelsen har været tovholder på initiativet, og har løbende fulgt afviklingen af indsatsen.

Af rapporteringen beskriver, hvordan initiativet er forløbet, resultaterne af monitoreringen samt konklusionen på projektet. Af rapporteringen omfatter herudover en beskrivelse af baggrund, formål og design af initiativet, som har udgjort det styringsmæssige fundament for afviklingen af dialogmøderne og socialstyrelsens monitorering af initiativet. Supplerende bringer af rapporteringen en erfaringsopsamling i forhold til koordination af sektortilsyn på tværs af to ressortområder.

Baggrund og formål

Det fremgår af den politiske aftale, at partierne bag satspuljeaftalen var enige om, at der var behov for en generel voldsforebyggende indsats på landets botilbud, der blandt andet skulle styrke kompetencerne på botilbuddene og forbedre samarbejdet på tværs af regioner og kommuner i indsatsen for mennesker med psykiske lidelser.

I forbindelse med de politiske forhandlinger pegede de faglige organisationer endvidere på, at der var behov for en større grad af koordinering og sammenhæng i tilsynsindsatsen.

Partierne bag satspuljen afsatte midler til at gennemføre en koordineret tilsynsindsats på op til 60 botilbud og forsorgshjem.

Formålet med initiativet var at forbedre den voldsforebyggende indsats i de besøgte botilbud gennem et styrket samarbejde og koordinering mellem Arbejdstilsynet og socialtilsynene, som fører forskellige former for tilsyn med de samme botilbud.

Den konkrete indsats skulle bidrage til at øge sammenhængen mellem tilsynenes tilbagemeldinger, således at botilbuddene:

- Oplevede en sammenhæng mellem de to tilsyn
- Fik et klart billede af, hvordan de kan forene kravene i arbejdsmiljøloven og serviceloven
- Kunne iværksætte konkrete voldsforebyggende tiltag, så medarbejdere og beboere kan føle sig trygge og sikre i deres hverdag

Samtidig var det relevant, at de to tilsyn i højere grad optimerer udveksling af relevante oplysninger og bringer denne viden i anvendelse inden for den gældende lovgivning om udveksling af oplysninger mellem myndigheder. Samarbejdet skulle derfor understøttes og forankres i formelle samarbejdsaftaler mellem Arbejdstilsynet og de fem socialtilsyn.

¹ Partierne bag satspuljeaftalen for 2017-2020 var: Regeringen, Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance, Alternativet, Det Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti

Målgruppe

Initiativet var målrettet botilbud, hvor der bor borgere med psykiske lidelser og/eller kognitive funktionsnedsættelser og/eller særlige sociale problemer, jf. §§ 107, 108 og 110 i serviceloven eller efter almenboligloven § 105.

Initiativet var endvidere rettet mod:

- Ledere, driftsherrer og bestyrelser, som er ansvarlige for kvaliteten, driften, planlægningen, organiseringen og arbejdsmiljøet i forhold til indsatsen på botilbud og forsorghjem for målgruppen
- Ledere og medarbejdere på kommunale, regionale og private botilbud for målgruppen.

Design og metode

På grund af de to tilsyns forskellige sektortilhørsforhold og organiseringer (bilag 1) var der behov for at sikre en systematisk afvikling af de op til 60 koordinerede indsatser. I tråd med den politiske aftale, blev der udarbejdet en *samarbejdsaftale* (bilag 2), som blev tiltrådt af de respektive socialtilsyn og Arbejdstilsynet, og *et metodegrundlag* (bilag 3), som var anvisende for tilrettelæggelsen og den praktiske gennemførelse af de koordinerede tilsynsindsatser.

Indholdet i samarbejdsaftalen og metodegrundlaget beskrives nedenfor.

Samarbejdsaftale

Formålet med samarbejdsaftalen var at forankre samarbejdet imellem de to tilsyn i en aftalt ramme. Samarbejdsaftalen tydeliggjorde, hvad de deltagende myndigheder fører tilsyn med, og forhold, som det var relevante at underrette hinanden om. Endvidere beskrev aftalen rammerne for tilrettelæggelsen og gennemførelsen af de koordinerede tilsynsindsatser.

Samarbejdsaftalen indeholdt:

- En generel aftale om gensidig underretning
- En konkret aftale om rammerne for samarbejde vedrørende tilrettelæggelse og gennemførelse af en voldsbforebyggende koordineret indsats i projektperioden

Tiltrædelse af samarbejdsaftalen var en forudsætning for udbetaling af de afsatte satspuljemidler.

Metodegrundlaget

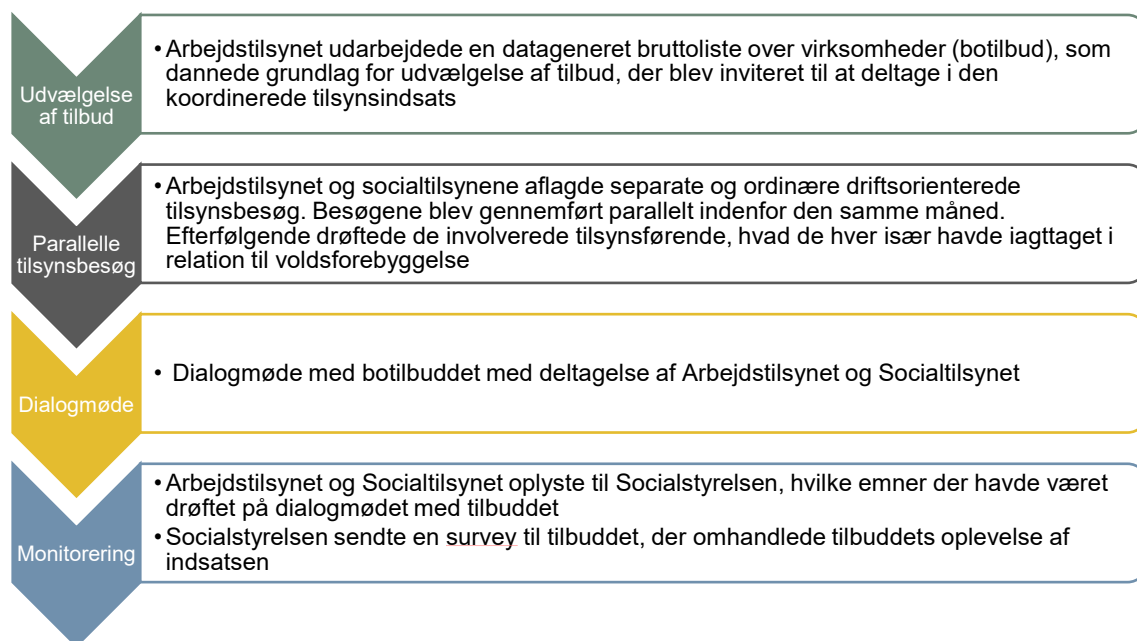
Metodegrundlaget indeholdt en beskrivelse af afviklingen af de koordinerede tilsynsindsatser og understøttede en fælles forståelse og udførsel af koordineringsopgaven på tværs af tilsynene, således at botilbuddene ikke oplevede forskelle i, hvordan indsatserne blev afviklet. Metodegrundlaget angav således processen for afviklingen af aktiviteter, der blev anset som centrale i forhold til koordineringen mellem Arbejdstilsynet og Socialtilsynet. De centrale aktiviteter var:

- Udvælgelse af tilbud
- Gennemførelse af parallelle tilsynsbesøg
- Dialogmøde med tilbuddet
- Dokumentation af dialogmødet
- Løbende evaluering og tilpasning af indsatsen

Udvælgelsen af tilbud til deltagelse i projektet var styret af, at Arbejdstilsynet udvalgte virksomheder til deltagelse i den koordinerede tilsynsindsats to gange årligt. Arbejdstilsynet udarbejdede en datagenereret bruttoliste, som i første omgang blev reduceret af Arbejdstilsynet på baggrund af branchekendskab. Listen blev herefter sendt til socialtilsynene i hhv. november/december og maj/juni. På baggrund af den fremsendte bruttoliste udvalgte socialtilsynene de botilbud, der skulle inviteres til at deltage i den koordinerede tilsynsindsats. I praksis viste det

sig muligt for Arbejdstilsynet og socialtilsynene at udvælge relevante botilbud til at deltage i indsatsen, hvilket bekræftes af, at størstedelen af de botilbud, der har deltaget i projektet tilkendegiver, at de har en målgruppe, hvor vold kan forekomme imellem borgere og mellem borgere og ansatte.

Den koordinerede tilsynsindsats kan illustreres på følgende måde:

Udviklingsproces om metodegrundlaget og erfaringsopsamling

Med henblik på bl.a. at sikre, at metodegrundlaget var anvendeligt i praksis og kunne tage højde for evt. barrierer undervejs i processen, blev udarbejdelsen af metodegrundlaget tilrettelagt i en proces, hvor viden fra de konkrete tilsynsbesøg blev anvendt i tilpasningen af metodegrundlaget. Således blev metodegrundlaget udviklet i to tempi i samarbejde med deltagerne i projektet.

1. Version 0.5 af metodegrundlaget blev udarbejdet af Arbejdstilsynet og Socialstyrelsen, hvorefter det blev drøftet på et fælles møde.
2. Metodegrundlaget blev herefter justeret til version 0,75, som lå til grund for gennemførelsen af de første fem koordinerede tilsynsindsatser/besøg mellem Arbejdstilsynet og socialtilsynene, som fandt sted i 2017.
3. Version 1,0 blev herefter udarbejdet på baggrund af en erfaringsopsamling (pilottest) i ultimo 2017 (bilag 3) og blev herefter anvendt til udførelsen af de resterende tilsynsindsatser.

I projektperioden har der endvidere været afholdt et midtvejsmøde ultimo 2018 og et afsluttende møde i december 2019. Formålet med midtvejsmødet var at samle op på de foreløbige erfaringer på tværs af tilsynene. Formålet med det afsluttende møde var at få deltagerens perspektiver i forhold til resultaterne af den indsamlede dokumentation (surveydata fra tilbuddene).

Monitorering af indsatsen

Socialstyrelsen har monitoreret indsatsen med henblik på at sikre, at den beskrevne leverance er afviklet i overensstemmelse med de indgåede aftaler.

Monitoreringen er foretaget på følgende måde:

- **Indsendelse af dokumentation**

Arbejdstilsynet og socialtilsynene har indsendt oplysninger om de tilbud, der har deltaget i indsatsen og de voldsforebyggende emner, der har været drøftet på dialogmøderne. Retningslinjerne for udarbejdelse og indsendelse af dokumentation fremgår af metodegrundlaget, bilag 3.
- **Survey**

Voldsforebyggelse på botilbud - styrket samarbejde og koordinering mellem Arbejdstilsynet og socialtilsynene
Socialstyrelsen har sendt en survey til de deltagende botilbud om deres oplevelse af at deltage i den koordinerede tilsynsindsats. Surveyen er sendt til botilbuddet i forlængelse af hvert afholdt dialogmøde. Spørgsmålene i surveyen fremgår af bilag 4.

Resultaterne af Socialstyrelsens monitorering af indsatsen beskrives nedenfor.

Gennemførte koordinerede tilsynsindsatser

I projektperioden er der i alt gennemført i alt 58 koordinerede tilsynsbesøg, jf. nedenstående tabel:

Oversigt over antallet af gennemførte koordinerede tilsynsindsatser

Socialtilsyn/ Arbejdstilsyn	Gennemførte koordinerede tilsyn 2017	Gennemførte koordinerede tilsyn 2018	Gennemførte koordinerede tilsyn 2019	Status pr. 31.12.2019	Samlet mål i projektperioden (2017-2020)
Nord	1	5	6	12	Op til 12
Midt	1	5	6	12	Op til 12
Syd	1	5	6	12	Op til 12
Øst	1	4	5	10	Op til 12
Hovedstaden	1	5	6	12	Op til 12

Som det fremgår af tabellen har det ikke været muligt at gennemføre 12 koordinerede tilsynsindsatser i alle regioner. Dette skyldes primært, at der er tilbud, som har takket nej til at deltage i projektet bl.a. på grund af ændringer i målgruppen, allerede igangværende voldsforebyggende forløb og organisatoriske forhold, fx lederskrift, sammenlægning og manglende ressourcer.

Emner på dialogmøderne

Forud for dialogmødet med botilbuddet har Arbejdstilsynet og socialtilsynet aflagt ordinære og parallelle tilsynsbesøg på de udvalgte tilbud inden for en aftalt periode på fire uger. På de ordinære tilsynsbesøg har Arbejdstilsynet og socialtilsynet haft fokus på eget myndighedsområde. Med henblik på at kvalificere indholdet på et senere fælles dialogmøde med botilbuddet, har tilsynene endvidere være opmærksomme på parternes respektive tilsynsområde, herunder forhold, der henholdsvis kunne udgøre en fysisk/psykisk belastning for både medarbejdere og borgere, og/eller betyde, at den rehabiliterende indsats i forhold til borgerne påvirkes negativt.

I forlængelse af de ordinære og parallelle tilsynsbesøg har de involverede konsulenter fra Arbejdstilsynet og socialtilsynet efterfølgende drøftet, hvilke emner der kunne være relevante at tage op med botilbuddet på et senere fælles dialogmøde. De to tilsyn har herefter sendt et forslag til en dagsorden til botilbuddet. Botilbuddet blev endvidere inviteret at bidrage med punkter til dagsordenen.

Det fremgår af de oplysninger, som Arbejdstilsynet og socialtilsynene har indsendt til Socialstyrelsen om indholdet i dialogmøderne, at følgende overordnede emner har været drøftet:

- Kommunikation på arbejdspladsen
- Risikovurderinger
- Sikkerhed i samarbejdskulturen
- Personalekompetencer
- Pædagogisk tilgang til beboerne
- Rammer og vilkår for overlevering af information om forekomsten af voldelige episoder
- Prioritering af arbejdsopgaver
- Vold mellem beboere

- **Voldsforebyggelse på botilbud** - styrket samarbejde og koordinering mellem Arbejdstilsynet og socialtilsynene
- Analyse af episoder

Af bilag 4 fremgår en uddybende oversigt over emner som hhv. Arbejdstilsynet og socialtilsynene har identificeret på de ordinære og parallelle tilsynsbesøg.

Tilbagemeldinger fra botilbuddene

Socialstyrelsen har monitoreret indsatsen i form af en survey, som er sendt til de deltagende botilbud i forlængelse af dialogmødet. Surveyen belyser tilbuddenes oplevelse af den koordinerede tilsynsindsats, og bidrager med viden, der kan indikere i hvilket omfang formålet med indsatsen er opnået.

Surveyen undersøgte følgende overordnede undersøgelsesspørgsmål:

- Om de deltagende botilbud, set i lyset af præmisserne for udvælgelse, var relevante i forhold til projektets formål
- Om tilbuddene oplevede, at Arbejdstilsynets og socialtilsynets tilbagemeldinger på dialogmødet var anvendelige og mere forenelige end tidligere
- Om tilbagemeldingerne på dialogmødet gav anledning til, at botilbuddene iværksatte konkrete voldsforebyggende initiativer
- Om botilbuddene havde kendskab til de nationale retningslinjer for forebyggelse af vold og kendskab/kontakt til Indsatsteamet med henblik på støtte til voldsforebyggelse.

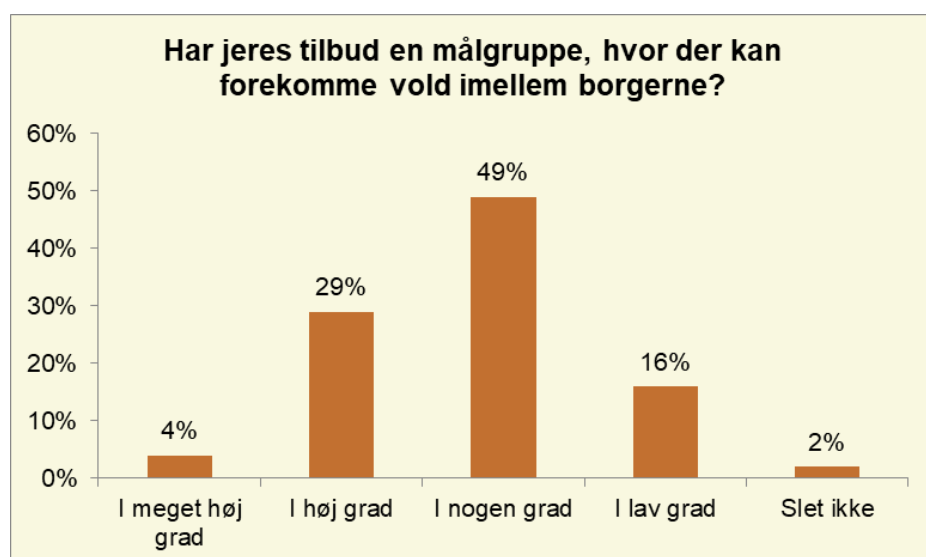
Surveyen blev sendt til i alt 51 tilbud, hvoraf 45 tilbud, svarende til 88 % af de deltagende tilbud, helt eller delvist har besvaret spørgeskemaet. De resterende 7 tilbud modtog ikke surveyen. Dels fordi de første fem koordinerede tilsyn i starten af projektperioden var pilottilsyn, der dannede baggrund for udarbejdelsen af metodegrundlaget. Dels fordi kontaktoplysningerne på to af tilbuddene blev indsendt til Socialstyrelsen forholdsmæssigt lang tid efter, at dialogmødet havde fundet sted, og surveyen derfor ikke længere var aktuel.

Resultaterne af surveyen præsenteres nedenfor.

Vold imellem borgere samt imellem borgere og ansatte

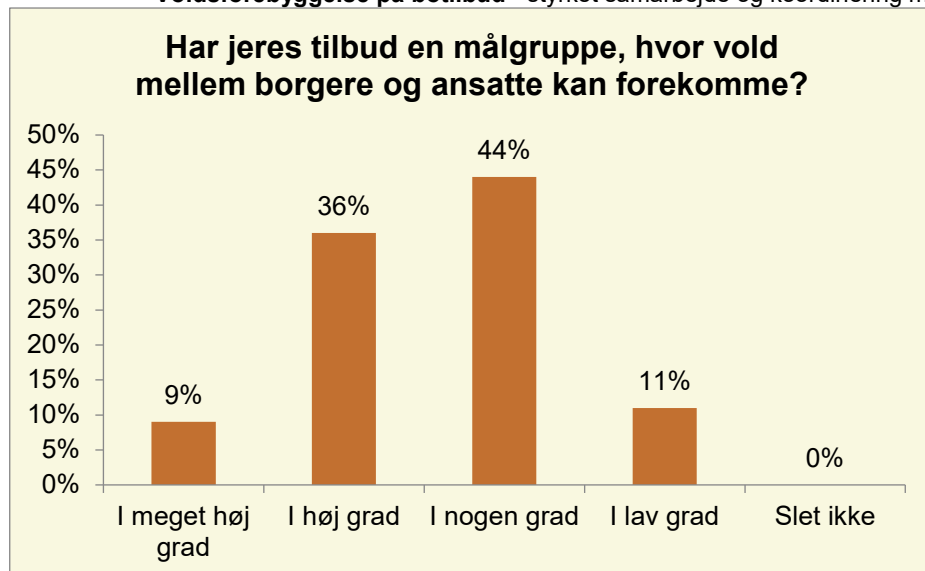
Det fremgår af fig. 1 og 2, at størstedelen af de tilbud, som har besvaret surveyen, var inden for projektets målgruppe, da de havde en målgruppe, hvor vold i varierende grad forekom enten imellem borgere og ansatte eller borgere imellem.

Fig. 1. Oversigt over antallet af botilbud, hvor der forekommer vold imellem borgere.

Note 1 – N = 45, 45 respondenter har besvaret dette spm.

Fig. 2. Oversigt over antallet af botilbud, hvor der kan forekomme vold imellem borgere og ansatte

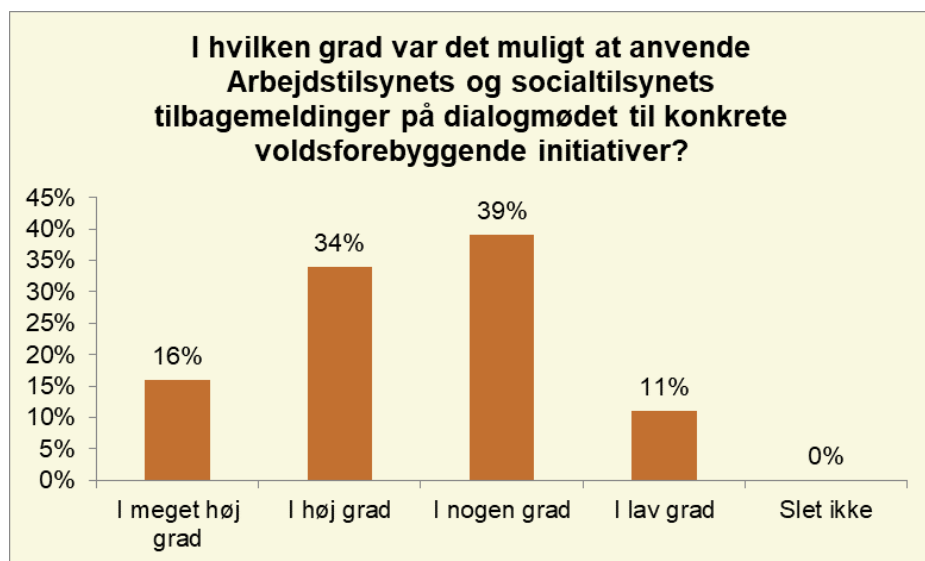

Note 2 – N=45, 45 respondenter har besvaret dette spg.

Botilbuddenes udbytte af dialogmødet

Det fremgår af fig. 3, at 40 botilbud, svarende til 71 % har svaret, at de i meget høj grad og i nogen grad kunne anvende tilbagemeldingerne fra Arbejdstilsynet og socialtilsynet på dialogmødet.

Fig. 3. Tilbuddenes udbytte af dialogmødet

Note 3 – N= 45, 44 respondenter har besvaret dette spg.

Iværksættelse af nye voldsforebyggende initiativer

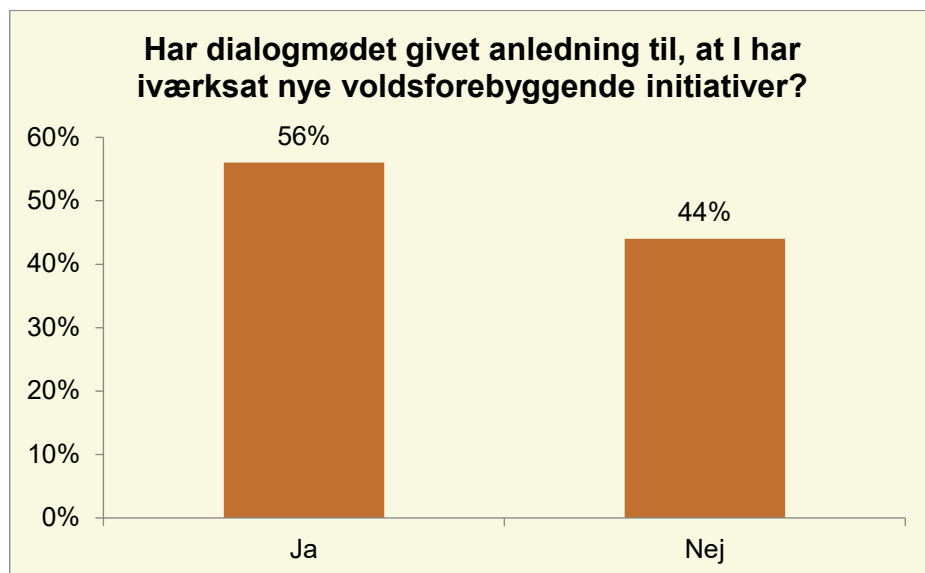
Det fremgår af fig. 4, at lidt over halvdelen af de tilbud, der har besvaret surveyen, har vurderet, at dialogmødet har givet anledning til voldsforebyggende initiativer. Den øvrige halvdel har for de fleste botilbuds vedkommende svaret, at de allerede var i gang med voldsforebyggende aktiviteter. De nye og igangværende voldsforebyggende initiativer har omhandlet:

- Udarbejdelse af aggressionsskema
- Daglige risikovurderinger
- Ekstra ressourcer
- Koordination mellem medarbejderne
- Behandlingsmøder
- Udarbejdelse af mestringsskemaer
- Fokus på sikkerhed i samarbejds-kulturen
- Ændringer i målgruppen

Voldsbforebyggelse på botilbud - styrket samarbejde og koordinering mellem Arbejdstilsynet og socialtilsynene

- Indsats omkring konkrete beboeres udadreagerende adfærd, herunder bl.a. aktivering, forebyggelse og rekvirering af rådgivning fra VISO
- Konflikt og dialog om bl.a.:
 - Knive i egen bolig
 - Placering af medicin
 - Omgangstone og rusregler
 - Rygning
- Misbrug og sikkerhed:

Fig. 4. Antallet af tilbud, som vurderer at dialogmødet har givet anledning til iværksættelse af nye voldsbforebyggende initiativer.

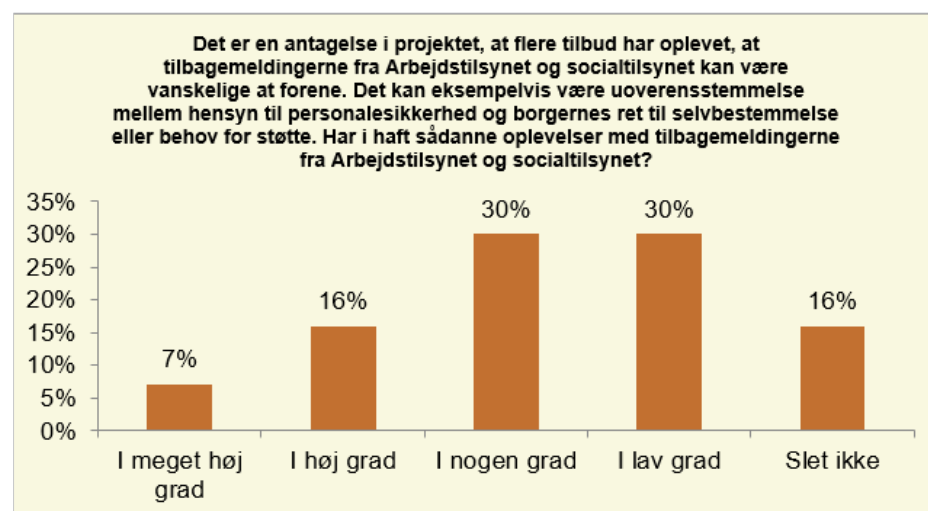

Note 1 – N = 45, 43 respondenter har besvaret dette spg.

Botilbuddenes oplevelser vedrørende, at tilbagemeldingerne fra Arbejdstilsynet og socialtilsynet kan være vanskelige at forene

Det fremgår af fig. 5, at 38 % af botilbuddene har oplevet, at det har været vanskeligt at forene tilbagemeldingerne fra Arbejdstilsynet og socialtilsynet. Over halvdelen af botilbuddene finder at problemstillingen i mindre grad eller slet er aktuell.

Fig. 5. Antallet af botilbud der tilkendegiver om de har haft vanskeligt ved at forene Arbejdstilsynet og socialtilsynets tilbagemeldinger.

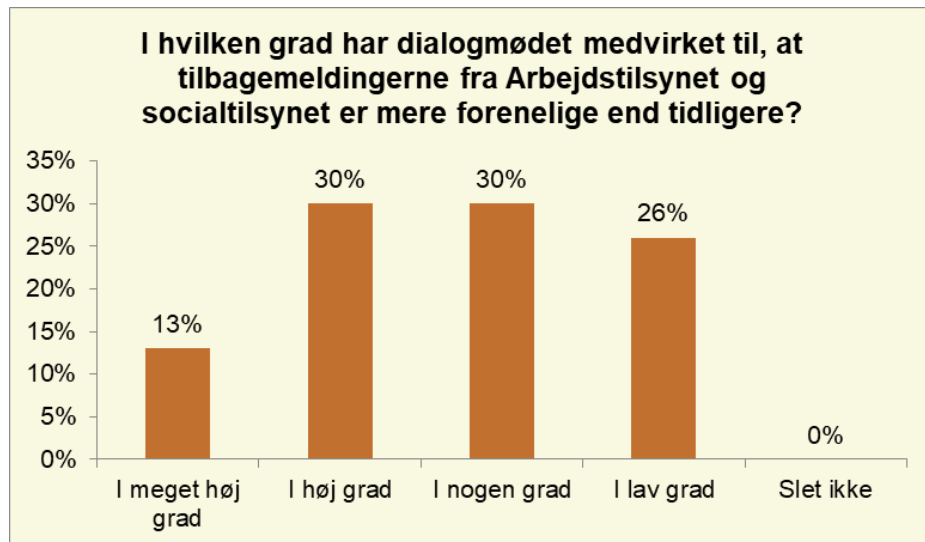

Note 2 – N=45, 43 respondenter har besvaret dette spg.

Botilbuddenes vurdering af, om dialogmødet har medvirket til mere forenelige tilbagemeldinger

Voldsforebyggelse på botilbud - styrket samarbejde og koordinering mellem Arbejdstilsynet og socialtilsynene
 Det fremgår af fig. 6, at over halvdelen af tilbuddene har vurderet, at dialogmødet har medvirket til mere forenelige tilbagemeldinger fra Arbejdstilsynet og socialtilsynet. 41 % har svaret at det i nogen grad eller lav grad har været tilfældet.

Fig. 6. Antallet af botilbud der tilkendegiver at dialogmødet har medvirket til mere forenelige tilbagemeldinger fra Arbejdstilsynet og socialtilsynet.

Note 3 – N = 45, 23 respondenter har besvaret dette spg.

Kendskabet til de Nationale retningslinjer for forebyggelse af voldsomme episoder på botilbud samt på boformer for hjemløse²

Det fremgår af fig. 7, at størstedelen af botilbuddene har et kendskab til de nationale retningslinjer vedr. voldsforebyggelse.

Fig. 7. Antallet af botilbud der tilkendegiver om de har kendskab til de nationale retningslinjer.

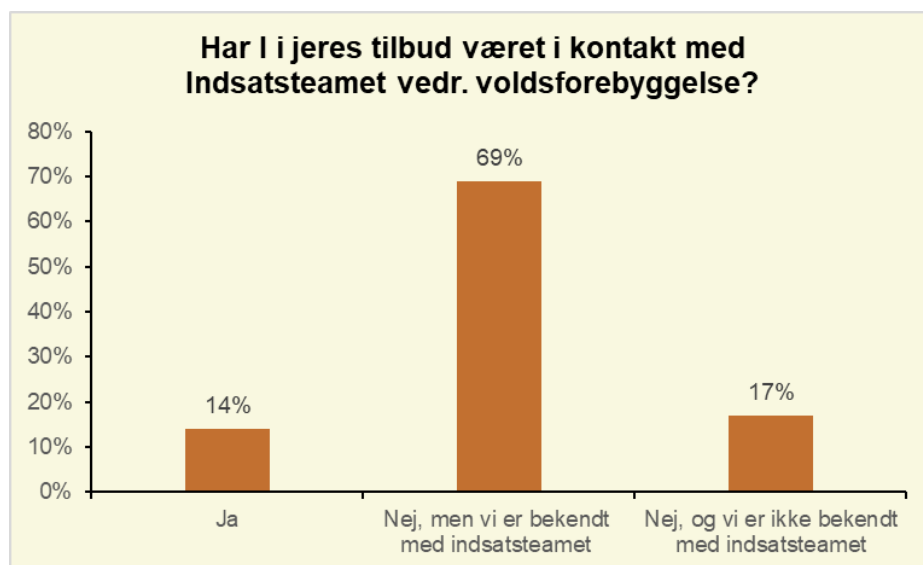
Note 4 – N = 45, 42 respondenter har besvaret dette spg.

Kontakt til indsatssteamet

Det fremgår af fig. 8, at 14 % har været i kontakt med indsatssteamet vedr. voldsforebyggelse, 69% tilkendegiver at de kender til indsatssteamet, men ikke har været i kontakt til dem. 17% kender ikke til indsatssteamet.

² De Nationale retningslinjer for forebyggelse af voldsomme episoder på botilbud samt på boformer for hjemløse er tilgængelige på Socialstyrelsens hjemmeside: <https://socialstyrelsen.dk/udgivelser/nationale-retningslinjer-for-forebyggelse-af-voldsomme-episoder-pa-botilbud-og-boformer-for-hjemlose>

Fig. 8. Antallet af botilbud, der har været i kontakt med indsatssteamet.

Note 5 - 42 respondenter har besvaret dette spg.

Samlet set viser resultaterne fra surveyen, at:

- **Emnerne på dialogmøderne overvejende var relevante**
Over halvdelen af de deltagende tilbud har tilkendegivet, at de drøftede emner på dialogmøderne var relevante i forhold til voldsforebyggelse.

- **Dialogmøderne har bidraget til iværksættelse af voldsforebyggende initiativer**
Halvdelen af botilbuddene tilkendegiver, at de har iværksat initiativer på baggrund af dialogmødet.

Den anden halvdel har ikke gjort det, fordi de havde eller var i gang med at iværksætte voldsforebyggende initiativer

- **Tilsynenes tilbagemeldinger var overvejende forenelige**
Over halvdelen af botilbuddene fandt, at tilbagemeldingerne på dialogmødet fra Arbejdstilsynet og socialtilsynet var forenelige

Over halvdelen af tilbuddene har vurderet, at dialogmødet har medvirket til mere forenelige tilbagemeldinger fra Arbejdstilsynet og socialtilsynet.

- **Botilbuddene havde kendskab til de Nationale retningslinjer og Indsatssteamet**
Størstedelen af botilbuddene tilkendegav, at de havde kendskab til de *Nationale retningslinjer for forebyggelse af voldsomme episoder på botilbud samt på boformer for hjemløse og Indsatssteam til forebyggelse af vold på botilbud og forsorgshjem*

Erfaringer fra sektorsamarbejde – fremadrettede perspektiver

Socialstyrelsen har, som et led i det løbende samarbejde med Arbejdstilsynet og socialtilsynene, opsamlet erfaringer ift. sektorsamarbejde mellem to forskellige ressortområder. Denne viden kan eventuelt anvendes i forhold til at optimere andre tilgrænsende tilsynsområder i forhold til sociale botilbud.

Socialstyrelsen har opsamlet følgende erfaringer:

Voldsbforebyggelse på botilbud - styrket samarbejde og koordinering mellem Arbejdstilsynet og socialtilsynene **Tilsynenes forskellige organisering af tilsynsopgaven medførte barrierer i forhold til koordinering og samarbejde på tværs af sektorerne**

I forbindelse med tilrettelæggelsen af projektet viste der sig at være forskellige barrierer i form af vilkår og forskelle i tilgangen til udvælgelse af virksomheder/ botilbud til tilsynsbesøg, hvilket fik betydning for, hvilke botilbud, der kunne inviteres til at deltage i den koordinerede tilsynsindsats

Arbejdstilsynet skal besøge virksomheder til risikobaseret tilsyn på baggrund af en indeksmodel og en stikprøve, som baserer sig på en række parametre, der tilsammen identificerer de virksomheder, hvor det forventes, at der er størst risiko med arbejdsmiljøet. Til dette projekt var det derfor nødvendigt at tage udgangspunkt i Arbejdstilsynets indeksmodel for besøgene på botilbuddene. Ud fra indeksmodellen blev der to gange årligt udvalgt virksomheder til deltagelse i den koordinerede tilsynsindsats (en bruttoliste). Socialtilsynene skal jf. lov om socialtilsyn aflægge minimum et årligt tilsynsbesøg på alle tilbud. Såfremt socialtilsynet på baggrund af en risikovurdering vurderer, at der er bekymrende forhold i botilbuddet, kan de aflægge flere tilsynsbesøg med forskellig tilsynsintensitet (fx gennemføre flere interview, indhente skriftlige oplysninger mv.).

I praksis blev arbejdsgangen fastlagt, jf. metodegrundlaget, således at Arbejdstilsynet sendte bruttolisten med virksomheder, der skulle have tilsynsbesøg det næste halve år, til de respektive socialtilsyn, som på baggrund af deres kendskab til botilbuddene udvalgte de virksomheder/botilbud, der var inden for målgruppen til at deltage i den koordinerede tilsynsindsats. Da udvælgelsen af virksomheder/botilbud til deltagelse i projektet skulle tage udgangspunkt i Arbejdstilsynets bruttoliste, kan det derfor ikke udelukkes, at der ville være botilbud inden for målgruppen, som ikke blev inviteret til at deltage, fordi de ikke fremgik af Arbejdstilsynets bruttoliste.

Øremærkede økonomiske midler og forpligtende samarbejdsaftaler sikrede, at projektet kunne gennemføres i praksis

I projektet var der afsat midler til frikøb af medarbejdere og krav om indgåelse af en samarbejdsaftale, hvor deltagerne bl.a. forpligtede sig på at følge metodegrundlaget. Disse styringsmæssige tiltag skabte en nødvendig organisatorisk platform i de respektive tilsyn, som gjorde det muligt at gennemføre projektet. Det var oplevelsen, at i de tilsyn, hvor opgaven var placeret hos få gennemgående konsulenter, blev der opbygget en tættere samarbejdsrelation imellem socialtilsynet og Arbejdstilsynet, som var befordrende for afviklingen af dialogmødet med tilbuddet. Det var endvidere oplevelsen at samarbejdsprojekter på tværs af sektorer er ressourcekrævende og forudsætter forholdsmæssige omfattende styringsunderstøttende aktiviteter.

Ledelsesmæssig opbakning og tydelig projektorganisering sikrede organisatorisk forankring, hvilket understøttede en ensartet afvikling og monitorering

Det konkrete initiativ viste, at det kan være vanskeligt at integrere både opgaveløsningen og monitoreringsopgaven i driftsorganisationerne i Arbejdstilsynet og i socialtilsynene, når de forløber over en treårig periode, hvor der vil ske udskiftning af ledere og medarbejdere.

Af hensyn til muligheden for at sikre en ensartet afvikling af indsatsen er det et væsentligt opmærksomhedspunkt, at der ledelsesmæssigt er opbakning til at placere indsatsen hos den samme gruppe af medarbejdere, som har indblik i de forskellige dele af opgaveløsningen, og at der dermed opnås en vis rutine i at samarbejde med den anden tilsynsmyndighed. Dette er endvidere med til at styrke mulighederne for at monitorere indsatsen. Løbende monitorering med mange involverede aktører, der er ansat i forskellige organisationer, forudsætter, at der i de respektive organisationer etableres arbejdsgange, som sikrer en løbende udarbejdelse, indsendelse, modtagelse og analyse af dokumentation. Fx skulle de involverede tilsyn i det konkrete initiativ, efter hvert afholdt dialogmøde, over en tre årig periode, indsende oplysninger til Socialstyrelsen, om bl.a. antallet af gennemførte dialogmøder, og hvilke emner, der var drøftet på dialogmøderne. Når Socialstyrelsen modtog oplysningerne blev der sendt en survey til de botilbud, som havde deltaget i et dialogmøde.

Konklusion

Formålet med satspuljeinitiativet *Styrket samarbejde og koordinering mellem Arbejdstilsynet og socialtilsynene* var at styrke det voldsforebyggende arbejde på botilbud, for borgere med psykiske lidelser og/eller kognitive funktionsnedsættelser og/eller særlige sociale problemer, via et samarbejde og koordinering mellem Arbejdstilsynet og socialtilsynene.

Det er samlet set Socialstyrelsens vurdering, at initiativet har bidraget til styrke den voldsforebyggende indsats på de botilbud, der har deltaget i initiativet.

I projektperioden har Arbejdstilsynet og socialtilsynene gennemført 58 ud af 60 projekterede koordinerede tilsynsindsatser. De deltagende tilbud havde en målgruppe, hvor vold i varierende grad forekommer enten imellem borgere og ansatte eller borgere imellem.

De koordinerede tilsynsindsatser er afviklet som dialogmøder med botilbuddene, hvor både Arbejdstilsynet og socialtilsynet har været repræsenteret. På dialogmøderne drøftede parterne voldsforebyggende emner, som var fremkommet fra tilsynenes ordinære parallelle tilsynsbesøg, som fandt sted forud for dialogmødet med botilbuddet.

Indsatsen er løbende monitoreret ved, at Arbejdstilsynet og socialtilsynene har indsendt oplysninger til Socialstyrelsen om de tilbud, der har deltaget i indsatsen og de voldsforebyggende emner, der har været drøftet på dialogmøderne. Indsatsen er endvidere monitoreret i form af en survey, som er sendt til de deltagende botilbud.

Resultaterne af surveyen viser, at botilbuddene overordnet har været positive og tilkendegivet, at indsatsen har bidraget til at formålet med initiativet.

Socialstyrelsen har endvidere i samarbejde med Arbejdstilsynet og socialtilsynene opsamlet erfaringer ift. sektorsamarbejde mellem to forskellige ressortområder. Erfaringsopsamlingen peger på, at forskellig organisering af tilsynsopgaven kan medføre barrierer, som betyder at samarbejdsprojekter på tværs af sektorer forudsætter forholdsmæssige omfattende styringsunderstøttende aktiviteter. Erfaringsopsamlingen peger endvidere på, at øremærkede midler til bl.a. frikøb af medarbejderressourcer og krav om forpligtende samarbejdsaftaler udgør en nødvendig organisatorisk platform, som muliggør indsatsen.

Bilag

Bilag 1: Organisationsoversigt

Bilag 2: Samarbejdsaftale

Bilag 3: Metodegrundlag

Bilag 3: Uddybende oversigt over emner på dialogmøderne

Bilag 5: Survey

Bilag 1 – Organisationsoversigt

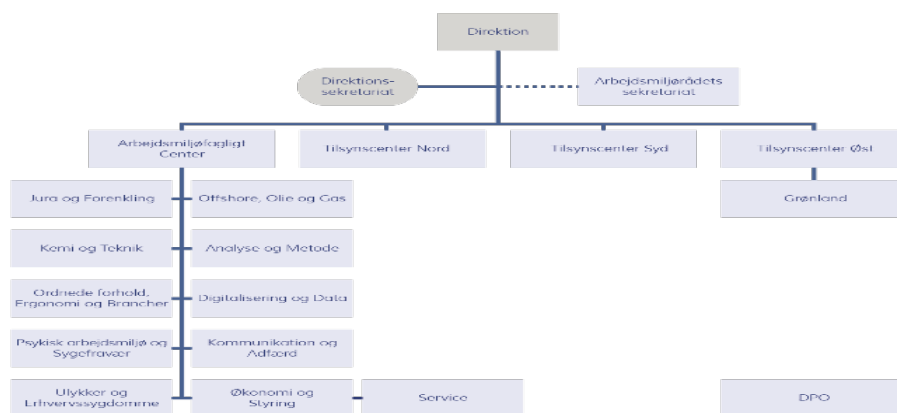
Arbejdstilsynet

Arbejdstilsynet er den danske myndighed på arbejdsmiljøområdet. Arbejdsmiljøloven sætter den overordnede ramme for Arbejdstilsynets virke. Heraf følger, at det er virksomhedernes ansvar at sørge for, at arbejdsforholdene på virksomhederne er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarlige.

Arbejdstilsynet skal som én blandt flere aktører på arbejdsmiljøområdet bidrage til, at ansvaret varetages af virksomhederne. For Arbejdstilsynets vedkommende sker det ved, at Arbejdstilsynet fører tilsyn med virksomheder, udarbejder regler samt vejleder om arbejdsmiljø.

Arbejdstilsynet består af en direktion og fire centre: Arbejdsmiljøfagligt Center, der bor på Østerbro i København, og tre tilsynscentre, der bor i henholdsvis Kolding (TC Syd), Hadsten (TC Nord) og København (TC Øst).

Organisering:

Læs mere: www.arbejdstilsynet.dk

Socialtilsynene

Der er etableret ét socialtilsyn i hver region, som er dækningsområde for hvert socialtilsyn. Socialtilsynet er placeret i fem kommuner:

- Socialtilsyn Nord – Hjørring Kommune
- Socialtilsyn Midt – Silkeborg Kommune
- Socialtilsyn Syd – Fåborg Midtyn Kommune
- Socialtilsyn Øst – Holbæk Kommune
- Socialtilsyn Hovedstaden – Frederiksberg Kommune

De fem socialtilsyn er hver især en offentlig, kommunal myndighed. Tilsammen varetager de den samlede tilsynsopgave, herunder:

- Socialtilsynene har myndigheden i forhold til godkendelse og driftsorienteret tilsyn med plejefamilier og tilbud på socialområdet
- Socialtilsynene skal sikre et højt fagligt niveau, ensartethed og uvildighed i udførelsen af socialtilsynet

Kommunalbestyrelsen i tilsynskommunerne bærer det politiske ansvar for socialtilsynets udførelse.

Læs mere: <https://socialstyrelsen.dk/tvaergaende-omrader/socialtilsyn/om-socialtilsyn>

Socialstyrelsen

Socialstyrelsen er en del af Social- og Indenrigsministeriets concern.

Socialstyrelsen er en udviklings-, rådgivnings- og implementeringsvirksomhed for hele det sociale serviceområde og har et særligt ansvar for at bidrage væsentligt til løsning af opgaver inden for følgende socialpolitiske områder: Børn og unge, Handicap og Udsatte grupper.

Socialstyrelsens auditfunktion, som har været tovholder for det koordinerede tilsynsprojekt, er placeret i Kontor for Socialtilsyn og National Koordination.

Auditfunktionens opgaver fremgår af lov om socialtilsyn § 24. Heraf fremgår, at auditfunktionen skal understøtte, at de fem socialtilsyn løser deres opgaver i overensstemmelse med lovens formål og intention. Det gør Socialstyrelsens auditfunktion ved at:

- Følge praksis i socialtilsynet gennem stikprøver, auditforløb, medvirken i enkelte tilsynsbesøg, og monitorering af nøgletal vedrørende tilsynenes praksis.
- Understøtte udførelsen af godkendelses- og tilsynsopgaven gennem undervisning, temadage og dialogmøder samt via faglig vejledning i brugen af kvalitetsmodellen og andre tilsynsredskaber.
- Levere analyser og viden om socialtilsynenes virksomhed, der både kan understøtte ensartethed på tværs af tilsynene og informere det politiske niveau. Eksempelvis har Socialstyrelsen foretaget to evalueringer af tilsynsreformen, ligesom der årligt udgives en årsrapport om socialtilsynenes virksomhed.

Læs mere: <https://socialstyrelsen.dk/om-os>

Bilag 2 - Samarbejdsaftale

Samarbejdsaftale mellem Arbejdstilsynet og Socialtilsynene om Styrket samarbejde og koordinering jf. Finanslov 2017 § 15. 74.18.10

Baggrund

Indgåelse af en formel samarbejdsaftale har baggrund i et satspuljeinitiativ fra 2017, som har til formål at styrke den voldsforebyggende indsats vedrørende vold og overgreb på botilbud for voksne og forsorgshjem.

Som et led i initiativet stilles der krav om etablering af en samarbejdsaftale, der blandt andet omfatter;

- gensidig underretning mellem Arbejdstilsynet og de fem socialtilsyn
- gennemførelse af op til 12 koordinerede indsatser i tilbud beliggende i hver region i perioden 2017-2019.

Heraf skal der i hver region gennemføres en koordineret tilsynsindsats i 2017 - dvs. i alt 5 koordinerede tilsynsindsatser. På baggrund af erfaringerne herfra gennemføres de resterende koordinerede tilsynsindsatser.

Socialstyrelsen er tovholder på projektet. Projektet udmøntes i Arbejdstilsynet og Socialtilsynet.

Som led i tovholderfunktionen, er Socialstyrelsen ansvarlig for at sikre rammerne om samarbejdet, monitorere den koordinerede indsats i form af stikprøver og understøtte, at projektet afvikles i overensstemmelse med den politiske aftale. 11. halvår 2019 udsender Socialstyrelsen endvidere et spørgeskema til de tilbud, hvor der har været aflagt koordinerede tilsyn med henblik på at få viden om deres oplevelse af effekten af initiativet.

Formål

Formålet med samarbejdsaftalen er at forankre samarbejdet imellem de to tilsyn i form af en aftalt ramme, som tydeliggør, hvad den anden myndighed fører tilsyn med, og hvilke områder det kan være relevant at underrette hinanden om.

Formålet er endvidere at tydeliggøre rammerne for tilrettelæggelsen og gennemførelsen af de koordinerede indsatser.

Samarbejdsaftalens indhold

Samarbejdsaftalen omfatter;

1. En generel aftale om gensidig underretning
2. En konkret aftale om rammerne for samarbejde vedr. tilrettelæggelse og gennemførelse af en voldsforebyggende koordineret indsats i perioden 2017-2019

Bemærk: Socialtilsynet er, efter indgåelse af samarbejdsaftalen med Arbejdstilsynet, ansvarlig for at indsende en kopi af aftalen til Center for Økonomi og Tilskudsforvaltning i Socialstyrelsen, jf. Tilskudsbrevet.

Ad 1: Generel aftale om gensidig underretning

Arbejdstilsynet og Socialtilsynet er to myndighedsaktører, der fører forskellige former for tilsyn med en gruppe af de samme botilbud. Socialtilsynet har til opgave at føre tilsyn med den faglige kvalitet på de enkelte botilbud, mens Arbejdstilsynet skal tilse, at arbejdsgiverne lever op til deres forpligtelser på arbejdsmiljøområdet. Tilsynsområderne og afledte problemstillinger ligger ofte tæt op ad hinanden. Fx kan en situation med stor arbejdsmængde og tidspres medføre en sikkerhedsrisiko for de ansatte i et tilbud for borgere med psykiske vanskeligheder og samtidig betyde, at tilbuddet i meget lav grad kan støtte borgerne i personlig udvikling og aktiv deltagelse i sociale aktiviteter, hvilket kan have betydning for socialtilsynets vurdering af kvaliteten i tilbuddet.

En aftale om gensidig underretning og opbygning af øget kendskab til hinandens områder, vil derfor kunne medvirke til at styrke samarbejdet og kvalificere begge former for tilsyn i situationer, hvor den ene myndighed konstaterer forhold, der vurderes at kunne have implikationer for den anden myndigheds tilsyns- og ansvarsområde. Denne proces skal optimeres indenfor den gældende lovgivning om udveksling af oplysninger mellem myndigheder.

Lovgivningsmæssige rammer for gensidig underretning

Voldsbforebyggelse på botilbud - styrket samarbejde og koordinering mellem Arbejdstilsynet og socialtilsynene

Det følger overordnet af den almindelige forpligtelse for offentlige myndigheder at følge god forvaltningsskik. Dette indebærer, at tilsynene gensidigt, såfremt de i forbindelse med tilsynet bliver opmærksomme på uhensigtsmæssige forhold, der hører under et andet tilsyn, skal gøre det andet tilsyn opmærksom på sin bekymring.

Dernæst er det som udgangspunkt forvaltningslovens regler (FVL) om videregivelse af oplysninger, der gælder, for almindelige oplysninger, der ikke er personfølsomme, jf. FVL § 28. Forvaltningslovens regler, gælder ikke oplysninger om enkeltpersoner. Udveksling af oplysninger om enkeltpersoner skal følge reglerne i persondataloven, jf. FVL § 28, stk. 1.

Det fremgår af persondatalovens § 8, stk. 3. at forvaltningsmyndigheder kun må videregive personfølsomme oplysninger, såfremt disse er et nødvendigt led i sagens behandling eller nødvendige for, at en myndighed kan gennemføre tilsyns- eller kontrolopgaver. I forhold til initiativet vedr. koordineret tilsynsindsats betyder dette, at videregivelse af personfølsomme oplysninger som udgangspunkt ikke er tilladt uden samtykke, da den koordinerede tilsynsindsats ikke kan anses som et nødvendigt led i varetagelsen af tilsynsopgaven.

Underretning finder sted i situationer, hvor tilsynet, indenfor eget ressortområde, observerer eller konstaterer forhold, som giver anledning til mistanke om uhensigtsmæssige forhold/overtrædelser på den anden myndigheds ansvarsområde. Myndigheden skal altid foretage en konkret vurdering af om grundlaget og betingelserne for videregivelse af oplysninger er til stede. Der henvises til reglerne herom i forvaltningsloven og persondataloven.

Parterne fastlægger i fællesskab procedurer for det konkrete samarbejde, herunder hvordan underretning konkret skal ske, navn på kontaktperson osv.

Presseorientering

Parterne tilstræber at orientere hinanden, når de udtaler sig til pressen om botilbud og forhold der er relevante for den anden parts myndighedsområde. Dette sker via kontakt til nærmere aftalte kommunikationsenheder, personer og e-mailadresser.

• •

Økonomi

Parternes udgifter i forbindelse med samarbejdsaftalen afholdes indenfor det tildelte driftstilskud.

Del 2: Rammer for samarbejde vedr. koordineret tilsynsindsats

Initiativet vedr. koordineret indsats afvikles i perioden 2017 - 2019.

Samarbejdsaftalen følger den årlige udmøntning af driftstilskuddet jf. tilskudsbrevet.

I den angivne periode forpligter parterne sig på at tilrettelægge og gennemføre op til 12 koordinerede

indsatser i hver region. Parterne forpligter sig endvidere indledningsvist på at foretage en koordineret indsats i hver region i perioden juni 2017 - september 2017. Med afsæt i erfaringerne fra de i alt første 5 koordinerede indsatser i 2017 gennemføres de koordinerede indsatser på de øvrige botilbud.

Initiativet er målrettet botilbud, hvor der bor borgere med psykiske lidelser og/eller kognitive funktionsnedsættelser og/eller særlige sociale problemer, jf. §§ 107, 108 og 110 i serviceloven eller efter almenbolig loven § 105.

Med udgangspunkt i de tilsyn, som Arbejdstilsynet løbende udtager og gennemfører i botilbud og forsorgshjem, udvælges i samarbejde med socialtilsynene et antal botilbud fra denne pulje, således at der er en fællesmængde, som både bliver besøgt af Arbejdstilsynet og socialtilsynet.

Et af paramenterne for udvælgelsen af botilbud, er at bo tilbuddet er indenfor projektets målgruppe, og at der vurderes at være risiko for eller er aktuelle udfordringer i forhold til vold og overgreb.

Ved indgåelse af samarbejdsaftalen forpligter parterne sig på at tilrettelægge og gennemføre de koordinerede indsatser i overensstemmelse med projektbeskrivelsen. Parterne forpligter sig endvidere på, at de koordinerede indsatser operationaliseres i overensstemmelse med metodegrundlaget. Hver af de koordinerede indsatser dokumenteres i overensstemmelse med de krav, der fremgår af metodegrundlaget.

Indgåelse af samarbejdsaftalen indebærer, at parterne opbygger en møde- og samarbejdsstruktur, som understøtter, at de to tilsyn koordinerer de parallelle aflagte tilsynsbesøg og indgår i en fælles dialog med

Voldsforebyggelse på botilbud - styrket samarbejde og koordinering mellem Arbejdstilsynet og socialtilsynene tilbuddene, med henblik på at give tilbuddene mulighed for at få et mere klart billede af, hvordan de kan efterleve kravene fra de to tilsyn og iværksætte voldsforebyggende tiltag.

Socialstyrelsen monitorerer, at Initiativet afvikles i overensstemmelse med de indgåede aftaler og følger op på indsatsen igennem en række stikprøver. Parterne forpligter sig i den anledning W i januar 2018 og januar 2019, efter anmodning, at indsende dokumentation for gennemførelsen af de koordinerede aktiviteter.

Opfølgning

Evt. strukturelle eller lovgivningsmæssige udfordringer i projektperioden kan bringes op i den nedsatte følgegruppe, som består af repræsentanter fra Beskæftigelsesministeriet, Arbejdstilsynet, Børne- og Socialministeriet, Socialstyrelsen og Socialtilsynene. Formålet med følgegruppen er at understøtte fremdriften i projektet, og rådgive projektdeltagerne ved eventuelle udfordringer i projektperioden. Emner der ønskes drøftet i følgegruppen kan sendes til Socialstyrelsens Kontor for Socialtilsyn og National Koordination, der er tovholder på projektet.

Bilag

Samarbejdsaftalen refererer til to bilag:

- Projektbeskrivelsen - version 10
- Metodegrundlaget version 0,75

Det bemærkes, at samarbejdsaftalen efter 1.1.2018 refererer til det endelige metodegrundlag, version 1,0, der udarbejdes på baggrund af erfaringerne fra afviklingen af de første koordinerede tilsynsindsatser.

Aftalen er Indgået juli 2017

[Underskrift direktør for AT} [Underskrift Socialtilsyn tilsynschef]

Bilag 3 – Metodegrundlag

Metodegrundlag version 1,0

19122017

Koordinering af tilsynsindsatsen mellem Arbejdstilsynet og Socialtilsynet med henblik på forebyggelse af vold på botilbud for voksne

Indhold

- Baggrund og formål
- Metodegrundlaget
- Beskrivelse af centrale aktiviteter
- Guidelines for tilrettelæggelse og gennemførelse af centrale aktiviteter
- Monitorering
- Oversigt over tilrettelæggelsen af den resterende del af projektet
- Bilag

1. Baggrund og formål

I 2017-2019 iværksætter Socialstyrelsen en række aktiviteter, som skal understøtte en bred implementering og forankring af de nationale retningslinjer og øge fokus på forebyggelse af vold og overgreb på botilbud for voksne.

Et af initiativerne er et treårigt projekt (2017 – 2019), som har til formål at styrke koordineringen af tilsynsindsatsen mellem Arbejdstilsynet og Socialtilsynet. Initiativet omfatter koordinering af tilsynsaktiviteter i op til 12 botilbud i hver region (60 botilbud på landsplan), og etablering af formelle samarbejdsrelationer mellem Arbejdstilsynet og Socialtilsynet.

Formålet er, at botilbuddene oplever, at dialogen med tilbuddet er koordineret mellem Arbejdstilsynet og Socialtilsynet, således at tilbuddet får et klart billede af, hvordan de kan leve op til kravene i arbejdsmiljøloven og serviceloven og kan iværksætte voldsforebyggende tiltag, der rent faktisk gavner borgere og medarbejdere. Samtidig er det relevant, at de to tilsyn i højere grad udveksler relevante oplysninger og bringer denne viden i anvendelse.

2. Metodegrundlaget

Med henblik på at understøtte en ensartet forståelse af koordineringsopgaven på tværs af tilsynene, udarbejdes der et metodegrundlag, som er anvisende for tilrettelæggelsen og den praktiske gennemførelse af de koordinerede tilsynsindsatser.

Indhold

Metodegrundlaget udgør en overordnet ramme, der angiver aktiviteter, der anses som centrale i forhold til koordineringen mellem Arbejdstilsynet og Socialtilsynet. Dette er væsentligt for, at tilbuddene ikke oplever store geografiske forskelle på, hvordan indsatserne overordnet afvikles og hvad de kan forvente i forhold til vejledning. Metodegrundlaget understøtter endvidere mulighederne for vidensopsamling på tværs af tilsynene.

Proces

Metodegrundlaget udarbejdes ad to omgange.

Version 0,5: Udarbejdes af Arbejdstilsynet og Socialstyrelsen. Version 0,5 drøftes på et fællesmøde med deltagelse af repræsentanter fra Arbejdstilsynet og Socialtilsynet d. 23.maj 2017.

Herefter justeres metodegrundlaget til version 0,75.

Version 0,75 ligger til grund for gennemførelsen af de første 5 koordinerede tilsynsindsatser, hvor der Indledningsvist besøges ét botilbud i hver region i 2017.

Version 1,0: Udarbejdes i 4. kvartal 2017 på baggrund af erfaringerne fra de første 5 koordinerede tilsynsindsatser og danner baggrund for gennemførelsen af de resterende indsatser (op til 12 i hver region) i 2018 og 2019.

3. Centrale aktiviteter

De centrale aktiviteter, der anses som centrale i forhold til koordineringen mellem Arbejdstilsynet og Socialtilsynet er:

1. Udvalgelse af tilbud

Aktiviteten er udvalgt, fordi det er væsentligt, at de botilbud, der udvælges til en koordineret indsats er projektets målgruppe og dermed i risiko for, eller har udfordringer i forhold til vold og overgreb, og derfor potentielt kan opleve, at tilbagemeldingerne fra de to tilsyn kan være svære at forene.

2. Gennemførelse af parallelle tilsynsbesøg

Aktiviteten er udvalgt, fordi det er væsentligt, at tilsynsbesøgene koordineres og gennemføres parallelt, så der tilvejebringes et vidensgrundlag, der er anvendeligt i tilbagemeldingen til tilbuddene, og at tilbuddene oplever, at der er sammenhæng i den koordinerede tilsynsindsats.

3. Dialogmøde med tilbuddet

Aktiviteten er udvalgt fordi det er væsentligt, at tilsynene i dialogen med tilbuddene bidrager til, at de tilbagemeldinger botilbuddene får fra tilsynene rent faktisk kan omsættes og iværksættes i tilbuddene, så de kommer borgere og medarbejdere til gavn.

4. Dokumentation af dialogmødet

Aktiviteten er udvalgt med henblik på at sikre, at den koordinerede indsats afvikles i overensstemmelse med de indgåede aftaler.

5. Løbende evaluering og tilpasning af indsatsen

Aktiviteten er udvalgt fordi det er væsentligt, at der på sektorniveau udveksles viden og erfaringer om muligheder og barrierer for koordinering af tilsyn med de samme tilbud, og hvordan dette kan optimeres med henblik på at forebygge vold i botilbud

4. Guidelines for tilrettelæggelse og gennemførelse af centrale aktiviteter

De koordinerede tilsynsindsatser tilrettelægges og gennemføres overordnet med afsæt i projektbeskrivelsen og samarbejdsaftalen.

Parterne er ligeligt ansvarlige for udførelsen af de administrative arbejdsopgaver vedr. fx mødeplanlægning, koordinering, kontakten til tilbuddet og udarbejdelse af dokumentation.

Nedenfor beskrives, hvordan de centrale aktiviteter koordineres.

Ad. Udvalgelse af tilbud

Udvælgelsen sættes i gang i Arbejdstilsynet november/december og igen maj/juni hvert halvår i perioden 2017 til 2019. Første gang i november 2017, sidste gang i maj/juni 2019.

Arbejdstilsynet er ansvarlig for:

1. Arbejdstilsynets udarbejder en bruttoliste over alle de botilbud, som skal have tilsynsbesøg af Arbejdstilsynet det efterfølgende halvår.
2. Bruttolisten genereres af IT afdelingen i Arbejdstilsynet, som udsender den til de tre lokale tilsynscentre i Arbejdstilsynet.
3. Med afsæt i bruttolisten og de tilsynsførendes branchekendskab udarbejder de lokale tilsynscentre i Arbejdstilsynet en lokalliste over virksomheder, der er relevante i forhold til deltagelse i projektet, og som er beliggende i centerets geografiske område.
4. Arbejdstilsynet sender lokallisterne til de respektive socialtilsyn.

Socialtilsynet er ansvarlig for:

1. Socialtilsynene udvælger de botilbud fra bruttolisten, som vurderes at være relevante i forhold til en koordineret indsats. Paramenterne for udvælgelsen af botilbud, er at botilbuddet er indenfor projektets målgruppe, og at der vurderes at være risiko for eller er aktuelle udfordringer i forhold til vold og overgreb
2. Socialtilsynet melder tilbage til Arbejdstilsynet, og aftaler hvilke tilbud, der ønskes udvalgt

- Voldsforebyggelse på botilbud** - styrket samarbejde og koordinering mellem Arbejdstilsynet og socialtilsynene
3. Socialtilsynet kontakter i hvert halvår alle de tilbud, der udvælges til en koordineret indsats og afklarer, forud for de parallelle tilsynsbesøg, om de ønsker at indgå i projektet (jf. god forvaltningssskik).
 4. Socialtilsynet sender i den forbindelse en mail sammen med informationsarket til tilbuddet og anmoder tilbuddet om en skriftlig bekræftelse på deltagelse i projektet.

Eksempel på invitation til tilbuddene om deltagelse i projektet fremgår af bilag 1.

Informationsarket fremgår af bilag 2.

Det bemærkes, at oplysningerne på informationsarket af hensyn til overskueligheden er reduceret. I stedet henvises tilbuddene til at læse mere på Socialstyrelsens

hjemmeside: <https://socialstyrelsen.dk/tvaergaende-omrader/socialtilsyn/projekter-og-initiativer>

5. De lokale tilsynscentre og socialtilsyn aftaler herefter, hvornår de respektive tilsynsbesøg skal være afsluttet, og hvornår det fælles dialogmøde med tilbuddet kan planlægges.

Parterne har endvidere talt om at:

- Hvert socialtilsyn udpeger en kontaktperson.
- Når Arbejdstilsynet fremsender lokallisten til de respektive socialtilsyn foreslår Arbejdstilsynet samtidig datoer til dialogmøder svarende til det antal botilbud, der planlægges besøgt i perioden.

Ad. Gennemførelse af parallelle tilsynsbesøg

- Det tilstræbes at tilsynsbesøg på de udvalgte tilbud afvikles parallelt indenfor en aftalt periode af 4 ugers varighed.
- På tilsynsbesøget har parterne fokus på eget myndighedsområde.
- Med henblik på at kvalificere indholdet på dialogmødet med tilbuddet, skal de respektive tilsyn endvidere være opmærksomme på forhold, der kan udgøre en fysisk/psykisk belastning for både medarbejdere og borgere, og/eller betyde, at den rehabiliterende indsats i forhold til borgerne påvirkes negativt (parternes respektive tilsynsområde).
- Den myndighed, der kommer først på tilsynsbesøg præsenterer/foreslår datoen for dialogmødet for tilbuddet.

Ad. Dialogmøde med tilbuddet

- Tilbud, der har takket ja til deltagelse i projektet skal tilbydes et dialogmøde med deltagelse af hhv. Arbejdstilsynet og Socialtilsynet.
- Arbejdstilsynet og Socialtilsynet forbereder dialogmødet i fælleskab, herunder udveksler og koordinerer tilsynsmæssige overvejelser¹ på baggrund af de parallelle tilsynsbesøg, udarbejder en dagsorden, og afstemmer forventninger til mødeledelse og rollefordeling på dialogmødet.

Guide til forberedelse af dialogmødet fremgår af bilag 3

- **Voldsforebyggelse på botilbud** - styrket samarbejde og koordinering mellem Arbejdstilsynet og socialtilsynene
- I forbindelse med udvekslingen af de tilsynsmæssige overvejelser, er der fokus på at afdække problemstillinger, hvor der er risiko for, eller er udfordringer i forhold til vold og overgreb, som der i relation til forebyggelse kan være dilemmafyldte for tilbuddet.
- Dialogmødet afholdes i forlængelse af de aflagte parallelle tilsynsbesøg, så vidt det er muligt senest fire uger efter det sidst aflagte tilsynsbesøg.
- På dialogmødet med tilbuddet drøftes, hvordan den voldsforebyggende indsats kan styrkes. Dialogen har afsæt i problemstillinger, der er iagttaget i forbindelse med de parallelle tilsynsbesøg og tilbuddets evt. punkter til dagsordenen. I dialogen kan b.la. inddrages de Nationale retningslinjer om forebyggelse af vold i botilbud og muligheden for at få besøg af Indsatsteamet.

1 Det bemærkes, at udveksling af skrifteligt materiale om tilbuddene/virksomhederne, er omfattet af reglerne om videregivelse af oplysninger og forudsætter, at oplysningerne er nødvendige for den anden myndigheds opgavevaretagelse jf. persondatalovens § 8, stk. 3.

De Nationale Retningslinjer er publiceret på Socialstyrelsens hjemmeside.

[Læs mere om de nationale retningslinjer og hent publikationen](#)

[her](https://socialstyrelsen.dk/udgivelser/nationale-retningslinjer-for-forebyggelse-af-voldsomme-episoder-pa-botilbud-og-boformer-for-hjemlose): <https://socialstyrelsen.dk/udgivelser/nationale-retningslinjer-for-forebyggelse-af-voldsomme-episoder-pa-botilbud-og-boformer-for-hjemlose>

Fra foråret 2018 vil det være muligt for tilbuddene at rekvirere indsatsteamet. [Læs mere om indsatsteamet her](#): [https://socialstyrelsen.dk/projekter-og-](https://socialstyrelsen.dk/projekter-og-initiativer/handicap/indsatsteam-2013-forlob-til-styrket-voldsforebyggelse-pa-botilbud-og-forsorghjem)

[initiativer/handicap/indsatsteam-2013-forlob-til-styrket-voldsforebyggelse-pa-botilbud-og- forsorghjem](https://socialstyrelsen.dk/projekter-og-initiativer/handicap/indsatsteam-2013-forlob-til-styrket-voldsforebyggelse-pa-botilbud-og-forsorghjem)

Parterne har endvidere talt om at:

- Forberedelsen af dialogmøderne så vidt muligt foregår på fysiske møder
- Udkast til en dagsorden sendes til tilbuddet ca. 14 dage før dialogmødet.

Dagsordensskabelonen fremgår af bilag 4.

- Foruden at indeholde Arbejds- og Socialtilsynets forslag til punkter på dagsordenen, skal tilbuddet have mulighed for at foreslå punkter, og derved involveres/gøres medansvarlig for udarbejdelsen af dagsordenen med henblik på at sikre relevans og afstemme forventninger til mødets indhold.
- Det kan forud for mødet overvejes, i samarbejde med tilbuddets leder, hvem der skal inviteres til at deltage i dialogmødet. Fx kan det være hensigtsmæssigt at invitere tilbuddets driftsherre.

Ad. Dokumentation af dialogmødet

- Arbejdstilsynet dokumenterer indsatsen ved at indsende kopi af de slides, de har anvendt til dialogmødet med tilbuddet. De tilsynsførende tilføjer i hvert enkelt tilfælde virksomhedsnavn og konkrete emner relateret til vold som har været drøftet med virksomheden.

Arbejdstilsynets skabelon til slides fremgår af bilag 5

- **Voldsforebyggelse på botilbud** - styrket samarbejde og koordinering mellem Arbejdstilsynet og socialtilsynene
- Socialtilsynet udfylder og indsender dokumentation jf. en skabelon der indeholder de nødvendige oplysninger.

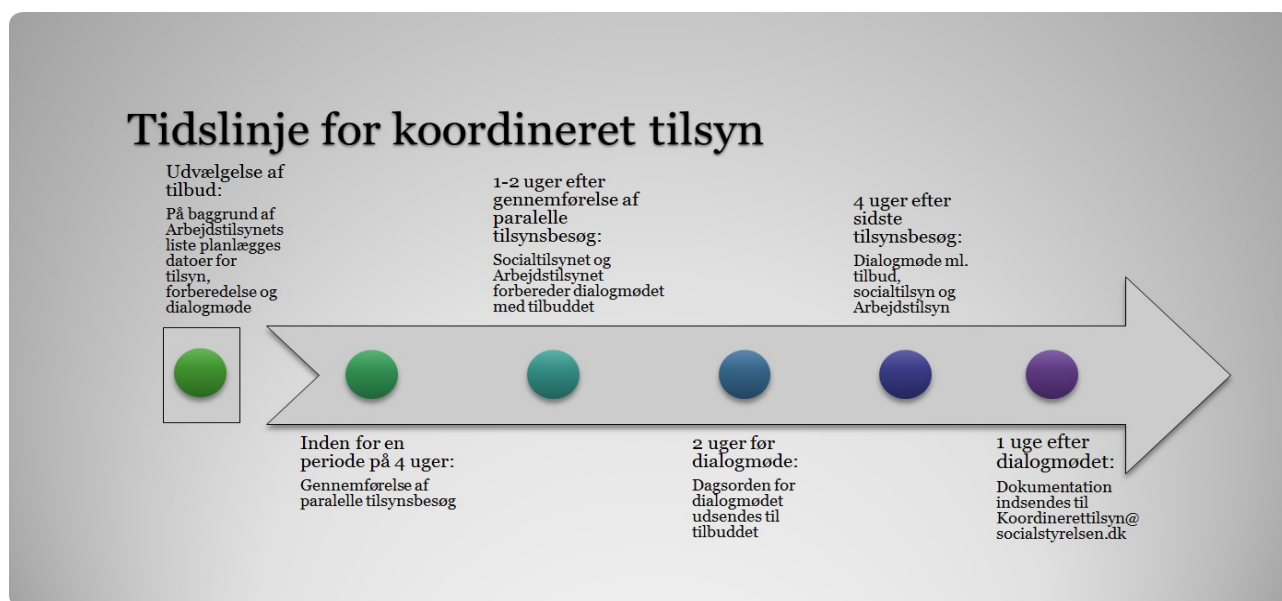
Socialtilsynenes dokumentationsskabelon fremgår af bilag 6

- Parterne indsender dokumentationen senest 1 uge efter hvert afholdt dialogmøde til postkassen: koordineretilsyn@socialstyrelsen.dk

Ad. Løbende evaluering og tilpasning af indsatsen

- Socialstyrelsen indhenter dokumentation vedrørende de koordinerede indsatser, og er løbende i dialog med henholdsvis Socialtilsynet og Arbejdstilsynet om de udfordringer der evt. opstår og som ikke kan løses af parterne selv.
- D. 15. november 2018 afholdes et opfølgingsmøde med deltagerne i projektet med henblik på at udveksle erfaringer og evt. tilpasning af indsatsen.
- Evt. problemstillinger tages op i Følgegruppen, som består af repræsentanter fra Beskæftigelsesministeriet, Arbejdstilsynet, Børne- og Socialministeriet, Socialstyrelsen og Socialtilsynene

Forløbet kan illustreres på følgende måde:

5. Monitorering

I projektet stilles der krav om, at Socialstyrelsen følger op på, at de koordinerede indsatser afvikles i overensstemmelse med de indgåede aftaler. Der indsamles endvidere viden om muligheder og barrierer for koordination af tilsyn mellem to ressortområder.

Socialstyrelsen monitorerer løbende afviklingen af de koordinerede indsatser ved, at Arbejdstilsynet og socialtilsynene løbende indsender dokumentation af hvert afholdt dialogmøde. Socialstyrelsen udsender endvidere løbende et spørgeskema til de tilbud, hvor der har været aflagt koordineret tilsyn, med henblik på at få viden om deres oplevelse af effekten af initiativet.

Resultatet af spørgeskemaundersøgelsen indgår i den samlede afrapportering af projektet.

Ved udgangen af projektperioden udarbejder Socialstyrelsen en samlet rapport over antallet af tilbud, hvor der har været aflagt koordinerede tilsyn og hvilke problemstillinger, der evt. er iagttaget i tilbuddene.

6. Oversigt over processen i den resterende del af projektet

Aktivitet: Afvikling af op til 55 koordinerede tilsynsindsatser landsplan	Tid: 1. januar – 31. december 2019
Proces: Der afvikles 5 koordinerede tilsynsindsatser i hvert socialtilsyn/region i 2018 Der afvikles 6 koordinerede tilsynsindsatser i hvert socialtilsyn/region i 2019 Hver koordinerede tilsynsindsats forberedes, afvikles og dokumenteres i overensstemmelse med samarbejdsaftalen og metodegrundlaget version 1,0.	
Aktivitet: Opfølgingsmøde	Tid: D. 15. november 2018 kl. 10.30 – 14.30 (Odense)
Deltagere: Medarbejdere i Arbejdstilsynet og socialtilsynene, som deltager i afviklingen af den koordinerede tilsynsindsats Formål: Med afsæt i midtvejsresultatet af spørgeskemaundersøgelsen udveksler deltagerne erfaringer fra 2018 og afklarer evt. problemstillinger, med henblik på en løbende tilpasning af indsatsen, forud for afviklingen af de resterende koordinerede tilsynsindsatser i 2019.	
Aktivitet: Monitorering af de koordinerede tilsynsindsatser	Tid: 1. januar 2018 – 31. december 2019
Proces: På baggrund af den indsendte dokumentation af de koordinerede tilsynsindsatser registrerer socialstyrelsen en række data med henblik på at sikre, at den beskrevne leverance afvikles i overensstemmelse med indgåede aftaler. Der indsamles endvidere viden om koordination mellem to tilgrænsende tilsynsområder, herunder muligheder og barrierer for koordination af tilsyn mellem to ressortområder.	
Aktivitet: Spørgeskemaundersøgelse	Tid: 1. januar 2018 – 31. december 2019
Proces: I forlængelse af hver koordineret tilsynsindsats sender Socialstyrelsen et spørgeskema til tilbuddene med henblik på at få viden om den respektive tilbuds oplevelse af effekten af initiativet.	
Aktivitet: Afrapportering	Tid: Ultimo 2019 – primo 2020

Proces:

Ved udgangen af projektperioden udarbejder Socialstyrelsen en samlet rapport over antallet af tilbud, hvor der har været aflagt koordinerede tilsyn og hvilke problemstillinger, der evt. er iagttaget i tilbuddene.

7. Bilag

Bilag 1: Eksempel på invitation til tilbuddene om deltagelse i projektet

Bilag 2: Informationsark til tilbuddene

Bilag 3: Guide til forberedelse af dialogmøde

Bilag 4: Dagsordensskabelon til dialogmøde

Bilag 5: Arbejdstilsynets skabelon til slides

Bilag 6: Socialtilsynenes dokumentationsskabelon

Bilag 1: Eksempel på invitation til tilbuddene om deltagelse i projektet

Kære [indsæt navn på tilbuddets leder]

[Indsæt botilbuddets navn] inviteres hermed til at deltage i et landsdækkende projekt vedrørende voldsforebyggelse.

Projektet er et af flere konkrete initiativer, der iværksættes på baggrund af satspuljeaftalen for 2017- 2020 for at forebygge vold og overgreb på landets botilbud.

I projektet gennemfører Socialtilsynet og Arbejdstilsynet deres vanlige tilsyn, men koordinerer den tidsmæssige ramme for gennemførelsen af disse. I forlængelse af de gennemførte tilsynsbesøg tilbydes I et dialogmøde, hvor både Socialtilsynet og Arbejdstilsynet deltager. På mødet vil der være mulighed for at drøfte, hvordan I kan leve op til de forskellige lovgivninger og iværksætte voldsforebyggende tiltag.

Da der er tale om et tilbud udover det lovpligtige tilsyn, bedes I venligst give en tilbagemelding om, hvorvidt I ønsker at deltage i projektet. Tilbagemeldingen bedes være os i hænde senest d. [indsæt dato]

Såfremt I ønsker at deltage i projektet, vil I blive kontaktet af en medarbejder fra enten Arbejdstilsynet eller Socialtilsynet med henblik på nærmere aftale om dato og dagsorden for dialogmødet.

I kan læse mere om projektet i vedhæftede informationsark.

I er naturligvis også velkomne til at kontakte undertegnede med henblik på yderligere information. Vi håber, at I har lyst til at deltage i projektet og ser frem til at høre fra jer.

[indsæt navn og mail signatur]

Bilag 2: Informationsark

Information til botilbud om projekt "Koordineret tilsyn"

Kære Botilbud

I er blevet inviteret til at deltage i et landsdækkende projekt "Koordineret tilsyn". Projektet, der udføres i et samarbejde mellem Arbejdstilsynet og socialtilsynene, har til formål at forebygge vold mellem borgere og ansatte på botilbud.

Projektet er et af flere konkrete initiativer, der iværksættes på baggrund af satspuljeaftalen for 2017- 2020 for at forebygge vold og overgreb på landets botilbud.

Intentionen at skabe sammenhæng mellem Arbejdstilsynets og socialtilsynenes tilbagemeldinger på baggrund af gennemførte tilsyn, således at botilbud, hvor der er risiko for, eller er udfordringer i forhold til vold og overgreb, får et klart billede af, hvordan de kan leve op til kravene i arbejdsmiljøloven, serviceloven og lov om socialtilsyn – og i højere grad kan iværksætte voldsforebyggende tiltag.

Hvad betyder projektet for jeres botilbud?

De to tilsyn vil indenfor en periode af ca. 4 uger, gennemføre og afrapportere deres tilsynsbesøg som vanligt. De to tilsyn vil efterfølgende koordinere deres iagttagelser og vurderinger og tilbyde jer et fælles dialogmøde, der har fokus på voldsforebyggelse. På mødet er der mulighed for at få en dialog med socialtilsynet og Arbejdstilsynet med henblik på at understøtte jeres muligheder for at iværksætte voldsforebyggende tiltag.

En kontaktperson fra enten Arbejdstilsynet eller det socialtilsyn, der fører tilsyn indenfor jeres geografiske område, vil informere jer yderligere om projektet.

Mødedato, deltagerkreds og dagsorden aftales i samarbejde med kontaktpersonen.

Efter dialogmødet sender Socialstyrelsen et spørgeskema til lederen af de tilbud, som har indgået i projektet, men henblik på at få viden om effekten af initiativet. Jeres tilbagemelding er væsentlig i forhold til evalueringen af initiativet og vi håber derfor, at I vil afsætte 5 minutter til at besvare spørgeskemaet. På forhånd mange tak.

Læs mere om projektet her: <https://socialstyrelsen.dk/tvaergaende-omrader/socialtilsyn/projekter-og-initiativer>

Yderligere information om projektet kan fås ved henvendelse til enten Arbejdstilsynet eller Socialtilsynet.

[AT og ST: Indsæt kontaktoplysninger]

Venlig hilsen

Socialstyrelsen, Kontoret for Socialtilsyn og National Koordination

Bilag 3: Guide til forberedelse af dialogmødet

Formålet med den fælles forberedelse, er at:

- Med afsæt i egne tilsynsmæssige overvejelser, at udpege områder, hvor der kan være problemstillinger, som forventeligt kan være dilemmafyldte for tilbuddet i relation til de to tilsynsoptikker og voldsforebyggelse

- **Voldsforebyggelse på botilbud** - styrket samarbejde og koordinering mellem Arbejdstilsynet og socialtilsynene
- Udarbejde et udkast til en dagsorden
- Aftale/afstemme forventninger til ansvars- rollefordeling på dialogmødet

Følgende punkter kan indgå i forberedelsen af dialogmødet:

- Udveksling af tilsynsmæssige overvejelser fra de parallelle tilsynsbesøg
- Identificere områder vedr. vold og voldsforebyggelse, der kan være dilemmafyldte for tilbuddet og relevante i drøftelsen på dialogmødet
- Drøfte og formulere indholdet i udkastet til dagsordenen. Gør det eksplicit, så tilbuddet kan se, hvad der er indeholdt i punkterne og dermed har mulighed for at forberede sig.
- Aftale, hvem der skal være kontaktperson for tilbuddet og ansvarlig for den endelige udarbejdelse/ udsendelse af dagsordenen
- Overvej hvordan I bedst kan involvere tilbuddet i udarbejdelsen af dagsordenen med henblik på at sikre relevans og ejerskab af mødet. Forventningsafstemningen kan forebygge, at tilbuddet har andre forventninger (og sin egen dagsorden) til indholdet på mødet
- Afstemme rollefordelingen på dialogmødet. Fx:
 - hvem der byder velkommen, og hvad der er indeholdt i velkomsten (fx præsentation af mødedeltagerne)
 - hvem der overordnet leder mødet og sikrer, at I når igennem dagsordenen indenfor den afsatte tid
 - hvem der er ansvarlig for drøftelsen af de enkelte punkter og hvad der er indeholdt i punkterne
 - hvordan I evt. kan supplere hinanden under mødet
 - hvordan I kan håndtere drøftelserne med tilbud, hvor der er iagttaget vanskelige problemstillinger, fx givet påbud
- Aftale hvordan I debriefer med hinanden efter dialogmødet
- Andre punkter kan tilføjes Relevante links:

De nationale retningslinjer for forebyggelse af

vold: <https://socialstyrelsen.dk/udgivelser/nationale-retningslinjer-for-forebyggelse-af-voldsomme-episoder-pa-botilbud-og-boformer-for-hjemlose>

Publikationen kan evt. medbringes til dialogmødet.

Information om indsatssteamet: <https://socialstyrelsen.dk/projekter-og-initiativer/handicap/indsatssteam-2013-forlob-til-styrket-voldsforebyggelse-pa-botilbud-og-forsorgshjem>

Bilag 4 - Dagsordensskabelon til dialogmøde

[Indsæt Virksomheden/tilbuddets navn Adresse

Postnummer og by]

Dagsorden til dialogmøde vedrørende voldsforebyggelse

Hermed fremsendes som aftalt dagsordenen til dialogmødet, der finder sted d. [dato] kl. [tidsramme: fra kl. x til kl x.] hos [besøgsadressen].

Fra Socialtilsynet deltager [navn på en eller flere tilsynsførende]. Fra Arbejdstilsynet deltager [navn på en eller flere tilsynsførende].

Baggrunden for initiativet

Folketinget har i forbindelse med satspuljeforhandlingerne i 2016 vedtaget en handlingsplan til forebyggelse af vold på botilbud. Et af initiativerne i handlingsplanen er, at Arbejdstilsynet og socialtilsynene i perioden 2017 til 2019 koordinerer deres vanlige tilsyn i forhold til botilbud, hvor der er risiko for vold og overgreb, og tilbyder tilbuddet et dialogmøde. I kan læse mere om initiativet på Socialstyrelsens hjemmeside.

Link: <https://socialstyrelsen.dk/tvaergaende-omrader/socialtilsyn/projekter-og-initiativer>

[Enhedens navn] Postboks 1228

0900 København C

Tlf. 70 12 12 88

Fax 70 12 12 89

at@at.dk www.at.dk

CVR-nr. 21481815

[dato]

Vores sag [journalnummer] Vores ref. [Medarbejdernavn]

CVR-nr. [xxxxxxx]

Hvorfor kommer vi på besøg hos jer

Formålet med dialogmødet er at give jer et mere klart billede af, hvordan I kan leve op til kravene i arbejdsmiljølovgivningen, samtidig med, at I lever op til kravene i serviceloven og lov om socialtilsyn.

Med besøget ønsker Socialtilsynet og Arbejdstilsynet at styrke jeres voldsforebyggende indsats, uden at I går på kompromis med kvaliteten i jeres arbejde med borgerne. Besøget vil tage udgangspunkt i de nylige tilsynsbesøg, som I har haft af henholdsvis Arbejdstilsynet og Socialtilsynet, men I kan også inddrage de generelle erfaringer, som I har med de to tilsynsmyndigheder.

For at sikre det bedst mulige udbytte af besøget vil vi opfordre til, at ledelsen, arbejdsmiljørepræsentanter og eventuelt andre nøglepersoner, fra botilbuddet og/eller forvaltningen deltager i mødet.

Dagsorden for besøget

[Her indsættes dagsordenspunkter, som blev aftalt på forberedelsesmødet]

Til brug for dialogen på mødet bedes I endvidere overveje:

- Hvilke overvejelser har I selv gjort jer på baggrund af de to besøg?
- Hvilke konkrete barrierer og udfordringer oplever I, i jeres bestræbelser på at leve op til kravene i både serviceloven og arbejdsmiljøloven?
- På hvilken måde oplever I, at Socialtilsynet og Arbejdstilsynet bidrager enslydende til jeres arbejde med voldsforebyggelse?

Såfremt I har bemærkninger eller øvrige punkter til dagsordenen, der ønskes drøftet på mødet, bedes I venligst give en tilbagemelding herom senest 1 uge før mødet.

For en god ordens skyld bemærkes, at dialogmødet ikke har karakter af et tilsynsbesøg. Arbejdstilsynet og Socialtilsynet er dog forpligtet til at reagere, såfremt der under mødet fremkommer oplysninger, som kan være i strid med kravene i arbejdsmiljøloven, serviceloven og lov om socialtilsyn.

Ring, hvis I har spørgsmål

I er velkomne til at ringe til Arbejdstilsynet på 70 12 12 88 eller til Socialtilsynet på xx xx xx xx, hvis I har spørgsmål vedrørende dialogmødet.

Venlig hilsen [Medarbejdernavn(e)]

Bilag 5: Arbejdstilsynets skabelon til slides

Vejledning om forebyggelse af fysisk og psykisk vold i arbejdstiden i forbindelse med koordineret indsats mellem Arbejdstilsynet og Socialtilsynet.

Registrering og undersøgelse af voldsepisoder

For at kunne anvende registreringerne af voldsepisoder i det voldsforebyggende arbejde i virksomheden kan det være nødvendigt at registrere:

- Forekomst, herunder antallet af voldsepisoder, og hvilke former for vold der forekommer.
- Omstændigheder, fx hvor og hvornår voldsepisoder opstår, hvad der skete, før episoderne blev voldelige, og hvordan voldsepisoderne blev håndteret.

Registrering og undersøgelse af voldsepisoder fortsat

Registreringerne af voldsepisoder kan virksomheden bruge til: At indkredse omfang, alvorlighed og voldens karakter; det er vigtigt at kende omfanget og alvorligheden af volden. Hvor mange arbejdsrelaterede voldsepisoder har der været, og er der tale om alvorlige eller mindre alvorlige voldsepisoder?

Det er også vigtigt at indkredse, hvilke former for vold medarbejderne udsættes for. Er der tale om fysisk eller psykisk vold, eller begge dele, og hvordan viser volden sig?

At gennemgå, hvordan tidligere voldsepisoder i arbejdstiden er blevet forebygget og håndteret; det er vigtigt, at arbejdsgiveren og arbejdsmiljøorganisationen nøje gennemgår den måde, som man har forebygget, håndteret og bearbejdet voldsepisoder på, og vurderer, om der er grund til at justere praksis.

Oplæring og instruktion

- Hvis der er risiko for vold, skal arbejdsgiveren sørge for, at medarbejderne får oplæring og instruktion i, hvordan arbejdet kan udføres på en ufarlig måde.
- I nogle job er det svært helt at undgå, at medarbejderne bliver udsat for vold i arbejdstiden. Arbejdsgiveren skal derfor sikre, at medarbejderne har fået den nødvendige oplæring og instruktion i at udføre arbejdet, så de har mulighed for at begrænse alvorligheden af voldsepisoderne og håndtere dem bedst muligt.

- Hvis der er områder, hvor der er en særlig fare, skal arbejdsgiveren sikre, at det kun er medarbejdere, der har fået den nødvendige instruktion, der har adgang til områderne.
- Nyansatte har et særligt behov for oplæring og instruktion. Også medarbejdere, der har begrænset erfaring med at arbejde med borgere, har brug for ekstra oplæring og instruktion. Det gælder fx unge, vikarer, elever, studerende og praktikanter. Oplæringen og instruktionen skal om nødvendigt gentages regelmæssigt. Instruktionen skal være opdateret, så den imødegår den aktuelle voldsrisiko.
- Kontakt med borgere: Når medarbejdere har kontakt med borgere, er det af stor betydning, at de har de nødvendige kompetencer til at arbejde med borgere.
- Det kan fx være nødvendigt: ➤ At medarbejderne bliver oplært i at forstå og håndtere borgernes adfærd. Når det gælder arbejde med borgere, forudsætter det, at medarbejderne kender til borgernes problemer og aktuelle tilstand.
 - At medarbejderne bliver oplært i samtaleteknik, konfliktforebyggelse og konfliktnedtrappende kommunikation, herunder kropssprogets indflydelse på kommunikationen. Kompetencerne kan også

udvikles gennem faglig sparring og supervision.

➤ At medarbejderne ved, hvordan de i arbejdstiden hurtigt og sikkert tilkalder hjælp fra kolleger, vagt eller politi. De skal også vide, hvem der er ansvarlige for førstehjælp, så de kan tilkalde hjælp.

➤ At medarbejderne bliver trænet i at se advarselssignaler fra potentielt udadreagerende eller voldsomme borgere.

Risikovurdering

- Vurder, hvor der er særlig risiko for vold, og hvornår risikoen er størst. Vurder fx om der er øget risiko i forbindelse med natarbejde og alenearbejde. Det kan også indgå i vurderingen, under hvilke omstændigheder og arbejdssituationer volden forekommer, og om der er grupper af medarbejdere, som er særligt udsatte.
- Det kan være gavnligt at sætte risikovurderingen i system, således at man får et fælles sprog og niveau for, hvornår og hvordan man risikovurderer. Der findes forskellige måder at gøre det på, her er nogle eksempler på metoder:
 - BVC (Brøset Violence Checklist).
 - SOAS-R (Staff Observation Aggression Scale – Revised).

- Arbejdspladsvurdering (APV) på den enkelte borger, som supplement til den generelle APV.

Beboernes adgang til knive:

Arbejdstilsynet anbefaler i den forbindelse, at:

- knivene f.eks. fastgøres med wirer eller låses inde
- spidsen på knivene fjernes
- der er en klar procedure for optælling af knive
- ledelsen fører effektivt tilsyn med at instruktionen følges og fungerer

Alenearbejde (uden direkte auditiv eller visuel kontakt)

Hvis den ansatte går alene ved en arbejdsproces, og dette kan medføre en særlig fare for den pågældende, skal arbejdet tilrettelægges således, at denne fare imødegås. Kan faren ikke imødegås, må den ansatte ikke arbejde alene. - § 11 i bekendtgørelsen om arbejdets udførelse.

Arbejdstilsynet anbefaler, at:

- Virksomheden laver en konkret risikovurdering af arbejdsfunktionen/arbejdsopgaven og at det på

baggrund heraf vurderes i hvilke situationer og hvornår, der skal være flere ansatte på arbejde.

- Det vurderes om der både er behov for at kunne tilkalde hurtig og effektiv hjælp samt have direkte auditiv eller visuel kontakt til sine kollegaer.
- Der tages stilling til hvordan de ansatte bedst muligt tilrettelægger arbejdet, når der skal være direkte auditiv eller visuel kontakt mellem de ansatte.
- Ledelsen fører effektivt tilsyn med, at instruktionen følges og fungerer.

Hurtig og effektiv hjælp

Arbejdstilsynet anbefaler i den forbindelse, at:

- Virksomheden laver en konkret risikovurdering af arbejdsfunktionen/arbejdsopgaven og at det på baggrund heraf vurderes, om der er behov for at kunne tilkalde hurtig og effektiv hjælp.
- Der kan sikres hurtig og effektiv hjælp f.eks. ved brug af alarmer.
- De ansatte er instrueret i, hvordan de skal forholde sig, når der trykkes alarm.
- De ansatte har modtaget psykofysisk træning, der sikrer, at de er klædt på til at håndtere episoder med udadreagerende borgere/beboere.

Den udfyldte skabelon indsendes senest en uge efter

dialogmødet til postkassen:

koordinerettilsyn@socialstyrelsen.dk

Generelle oplysninger	Skriv svar
<i>Navn på socialtilsyn:</i>	
<i>Kontaktoplysninger på tilsynsførende (navn og e-mail):</i>	
<i>Dato for ordinært tilsynsbesøg:</i>	
Oplysninger om tilbuddet	
<i>Navn:</i>	
<i>Adresse:</i>	
<i>E-mail:</i>	
<i>Tilbudstype:</i>	
<i>Målgruppe:</i>	
<i>Leder:</i>	
<i>Kontaktperson i fht. modtagelse og besvarelse af spørgeskema (navn og e-mail):</i>	
Oplysninger om dialogmødet	
<i>Dato for dialogmøde:</i>	
<i>Punkter på dagsordenen:</i>	
<i>Særlige problemstillinger, som blev drøftet med tilbuddet:</i>	
<i>Tilbuddets evt. bemærkninger:</i>	
<i>Socialtilsynets vurdering af tilbuddets udbytte af dialogmødet:</i>	

Bilag 4 – Uddybende oversigt over emner på dialogmøderne

Emnerne er identificeret af hhv. Arbejdstilsynet og socialtilsynene i forbindelse med de parallelle driftsorienterede tilsyn på de udvalgte botilbud.

Arbejdstilsynet

Det fremgår af den indsendte dokumentation, at Arbejdstilsynet har haft fokus på følgende overordnede emner (i tilfældig rækkefølge):

- Opmærksomhed på udarbejdelse og implementering af politikker og procedurer, der har voldsforebyggende sigte
- Fælles faglige tilgange og metoder
- Opkvalificering af medarbejdere i fx konflikthåndtering, samtaleteknik, kropssprogets betydning mv.
- Viden om relevant lovgivning fx magtanvendelse
- Indberetning, registrering og analyse af magtanvendelser og hændelser
- Opmærksomhed på adfærd er påkrævet også i familiære botilbud
- Personaledækning, fx alene arbejde, og dækning i ferier og weekender
- Kommunikation og kultur
- Risikovurdering af den enkelte borger i forhold til ændret adfærd, fx i forbindelse med ændringer i medicin, udbetaling af løn mv.
- Oplæring og instruktion af vikarer og nyansatte
- I situationer, hvor det er vanskeligt helt at undgå voldelige episoder er det særlig påkrævet, at ledelsen sikrer, at medarbejderne har fået den nødvendige oplæring og instruktion i at udføre arbejdet
- Viden om, hvordan hjælp tilkaldes og førstehjælp ydes
- Fysiske rammers betydning. Fx kan gæster på besøg skabe utryghed

Arbejdstilsynets påbud i relation til voldsforebyggelse har primært omhandlet forebyggelse og sikring af, at arbejdet planlægges, tilrettelægges og udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarligt med henblik på at de ansatte ikke udsættes for vold fra borgerne i botilbuddet.

Socialtilsynene

Tilsvarende fremgår af den indsendte dokumentation, at socialtilsynene, har haft fokus på følgende overordnede emner (i tilfældig rækkefølge):

- Ledelsens ansvar, tydelighed og betydning som rollemodeller og kulturbærere
- Fysiske rammer. Fx uro i fællesrum
- Sygefravær
- Personalegennemstrømning
- Personalekonflikter
- Behov for opkvalificering i forhold til målgruppen i voldsforebyggende faglige tilgange og metoder fx konflikthåndtering, risikovurdering, kommunikation, anerkendende tilgang og borgerinddragelse
- Regler der kan være konfliktoptrappende fx at nogle beboere ikke må sidde på forsædet under bilkørsel
- Systematik og fælles pædagogisk udgangspunkt. Fx at alle ansatte deltager i teammøder og opkvalificering
- Oplæring af instruktion af nyansatte og vikarer
- Procedurer og politikker der understøtter voldsforebyggende aktiviteter
- Risikovurderinger
- Alene arbejde
- Viden om lovgivning vedr. magtanvendelse
- Forebyggelse af vold imellem borgere fx behov for afskærmning.
- Opmærksomhed på, at der ikke udelukkende er fokus på uroskabende borgere
- Krydspres fra pårørende, der fx ønsker regulering i forhold til overvægt, hygiejne mv. kontra lovgivningens fokus på borgerens ret til selvbestemmelse

- Tilbudskonstruktion (ABL § 105), kan modvirke, at fejleplacerede borgere flyttes til et mere velegnet tilbud.
- Tilbudskonstruktionen kan øge mulighederne for salg og indtag af euforiserende stoffer da borgeren bor i egen bolig jf. ABL § 105
- Visitation af borgere med modsatrettede behov til samme tilbud øger risikoen for forråelse, vold og overgreb
 - Vejledning om forebyggelse af høje følelsesmæssig krav
 - Psykisk førstehjælp

Bilag 5 – Survey

Spørgsmål i survey

1. Har jeres tilbud en målgruppe, hvor vold mellem borgere og ansatte kan forekomme?
2. Har jeres tilbud en målgruppe, hvor der kan forekomme vold imellem borgerne?
3. I hvilken grad var det muligt at anvende Arbejdstilsynets og socialtilsynets tilbagemeldinger på dialogmødet til konkrete voldsforebyggende initiativer?
4. Her er I velkomne til at angive yderligere kommentarer til de tilbagemeldinger om voldsforebyggelse, I har modtaget fra Arbejdstilsynet og socialtilsynet:
5. Har dialogmødet givet anledning til, at I har iværksat nye voldsforebyggende initiativer?
6. Hvilke nye voldsforebyggende initiativer har I iværksat?
7. Hvorfor har I ikke iværksat nye voldsforebyggende initiativer?
8. Det er en antagelse i projektet, at flere tilbud har oplevet, at tilbagemeldingerne fra Arbejdstilsynet og socialtilsynet kan være vanskelige at forene. Det kan eksempelvis være uoverensstemmelse mellem hensyn til personalesikkerhed og borgernes ret til selvbestemmelse eller behov for støtte. Har I haft sådanne oplevelser med tilbagemeldingerne fra Arbejdstilsynet og socialtilsynet?
9. Her er I velkomne til at angive yderligere kommentarer til ovenstående problemstilling. Giv gerne konkrete eksempler:
10. I hvilken grad har dialogmødet medvirket til, at tilbagemeldingerne fra Arbejdstilsynet og socialtilsynet er mere forenelige end tidligere?
11. Hvordan vil I karakterisere jeres kendskab til de nationale retningslinjer vedr. voldsforebyggelse?
12. Har I i jeres tilbud været i kontakt med Indsatsteamet vedr. voldsforebyggelse?

Socialstyrelsen
Edisonsvej 1
5000 Odense C
Tlf.: 72 42 37 00

www.socialstyrelsen.dk